

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izreja vaša četrtletna in velja s poštno vrednostjo v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrta leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge tujavstvijske države 6 K. Kdor hodi sam po nje, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Odje „Katalškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, sprejemno naračnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrtice za enkrat 48 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Praznik slovanske vzajemnosti.

Ustanovitev Narodnega Sveta

Dne 16. t. m. se je ustanovil v Ljubljani Narodni Svet. Narodni Svet bo zanaprej najvišja inštanca v vseh narodnih stvareh. Namen Narodnega Sveta je:

- Delo za ujedinjenje jugoslovanskega naroda v samostojno državo
- Smotreno delo za popolno ravnopravnost našega jezika v šolah, uradih in v vsem javnem življenju.
- Varstvo narodnih manjšin, uredba manjšinskega dela in lotja za narodno šolstvo.
- Uveljavljanje našega jezika v vseh javnih uradih in podjetjih.
- Obramba in pospeševanje skupnih kulturnih zadev.
- Obramba in gojitev skupnih gospodarskih interesov ter zavesti gospodarske osamosvojitve.

Narodni svet sestoji iz 50 članov. Ti člani se razdeljujejo sedeže: 12 jih odpaše na politične stranke v Dalmaciji, 5 na Istru, 2 člana imenuje politično društvo v Trstu, 18 članov Vseslov. ljudska stranka in 10 članov Jugoslovanska demokratska stranka — Jugoslovanski socijaldemokratski stranki so pridržani 3 sedeži. Od članov, ki pristojajo Vseslovski ljudski stranki, je imenovala Slovenska Kmetijske Z. za Štajersko 6 članov in politično društvo za koroske Slovence 2 člana.

Za predsednika Narodnega Sveta je bil enoglasno izvoljen dr. Korošec.

Ustanovitve Narodnega Sveta so se udeležili zastopniki narodnih strank iz banovine in Bosne ter Hercegovine.

Slavje v Ljubljani.

V zvezi z ustanovitvijo Narodnega sveta in odkritjem spominske plošče dr. Kreka so se vršile dne 16. in 17. t. m. v Ljubljani velike narodne manifestacije, kakoršnjih Slovenija do sedaj pač še ni nikoli videla.

Prišli so o tej priliki v Ljubljano tudi odlični zastopniki Čehov in Poljakov — da o naših južnih bratih Hrvatih in Srbih, ki so poslali svoje najodličnejše rodoljube v Ljubljano, niti ne govorimo. Čehi in Poljaki so se pripeljali v petek, dne 16. avgusta, zvečer z brzovlakom. Na ljubljanski postaji je pričakovala došle goste nepregleda množica občinstva, ki je navdušeno vzklikala: Živijo Čehi, živijo Poljaki! Slovensko ženstvo pa jih je obsipalo s cvetjem in ob zvokih himne „Hej Slovani!“ so gostje sli skozi postajno poslopje, med špalirjem narodnih deklet v narodnih nošah na trg pred kolodvorom, kjer jih je uprav neštivilna množica sprejela z prekipevajočim, nepopisnim navdušenjem. Ploha cvetja se je vsula tu nanje in ponovnega radostnega vzklikanja ni bilo ne konca ne kraja.

V imenu ljubljanskega mesta je pozdravil goste dr. Ivan Tavčar, a odgovorila sta mu Františ. Stanek za Čeha in bivši minister dr. Stanislav Glombinski za Poljake.

Med nepopisno navdušenimi pozdravnimi vzklikanji so se gostje posedli v pripravljene kočije. Nepregledne množice, ki so tvorile špalir, so navdušeno pozdravljale in s cvetjem obsipavale slovanske goste, ki so se peljali do hotela Union.

Po vseh ulicah, ki vodijo s postaje južne železnice v mesto, so se vsipale množice na Miklošičevo cesto, pred hotel Union, hiteč, kolikor le mogoče, da prehitijo vozove in ponovno pozdravijo svoje mile goste. Komaj in komaj so se prerili vozovi skozi vsa slo ljudstva, ki se je zbiralo tamkaj in čigar število je naraščalo od trenutka do trenutka, dokler ni bila tobessedno nabita vsa široka cesta od franciskanske cerkve in skoro vse do Slovenskega trga. In vse te ogromne množice je bil en sam „Živio!“, naravnost oglušujoč, zanemljajoč vse drugo. In vse to prenavdušeno vzklikanje se je le še podvojilo, potrojilo, ko so gostje s svojimi spremljevalci stopili na balkon. Zopet in zopet se je oglašala vsenaša himna „Hej — Slovani!“, a ko je videla množica, da namerava izpregovoriti predstavitelj češkega naroda, posl. Stanek, ni bilo vzklikov „Živeli Čehi!“ ne kraja in ne konca.

Poslanec Stanek je dejal: Dragi bratje! Prišli smo kot gostje v vašo sredo, v vašo Ljubljano, zavedajoč se, da smo močni le v skupnem delu. Ta naša skupnost mora premagati končno vse naše neprijatelje. Prišli smo k vam z zavestjo, da vršite veliko čelo tu na našem slovanskem jugu, prišli smo k vam, da se radujemo z vami ob vaših uspehih. Naj živi jugoslovanski narod!

Po burnem odobravanju in vzklikanju je nagovoril množico še zastopnik Poljakov dr. vitez Glombinski: Dragi bratje! Iskrena vam hvala za vašo ljubezen! Vaš sprejem nas je presenetil. Vedite, da bidejo naša poljska srca za vas in vedite, da se čutimo danes Poljaki Slovane. Naj živi Ljubljana, živijo Slovenci, Jugoslovani! „Živeli Poljaki! Živela Poljska!“ je odmevalo kakor silen vihar iz tisočere ljudske množice.

V hotelu Union je bila po sprejemu gostov prirejena od narodnega ženstva skupna večerja za došle češke, poljske, srbske in hrvatske goste. Kot prvi je pozdravil došle goste podžupan ljubljanski dr. K. Triller.

Nato je nazdravil gostom predsednik Jugoslov. kluba dr. Korošec: Dragi bratje! Kadar sem vam govoril, da smo Jugoslovani z vami, da vas ljubimo, ste mogli dvomiti na upravičenosti mojih besed, ste mogli dvomiti, da narod res misli tako, kakor sem vam zatrjeval. Danes pa je narod pokazal, da je enega srca z nami, da čuti tako, kakor čutimo mi. Sprejel vas je s plamečo, nikdar vsahnečo ljubeznijo. Vi Čehi ste naši učitelji. Vam velja naša goreča ljubezen v prvi vrsti. Toda o tem danes ne bomo razpravljali. Toda, kar je bilo današnji dan velikih in važnih dogodkov, eno z mirno dušo lahko tu tdim, da je bilo najvažnejše, da se je vršil danes na ljubljanskih tleh prvi veliki in važni politični govor iz ust zastopnikov poljskega naroda. Visoko je vzplamtela ljubezen našega naroda do bratskega poljskega naroda. Bratom Hrvatom in Srbom stiskamo danes radostno roko. Bratje! Naša fronta je danes nepredorna. Drži jo naša ljubezen in nobena sovražna sila jo ne predré. V boju za veliko stvar bomo korakali proti skupnim sovražnikom in bodočnost je naša za vedno!

Za dr. Korošcem so govorili češki poslanec Klofač, prof. Škarbek, poslanec Sedlak, urednik Vrtovec, poslanec dr. Soukup, poslanec Petričič, Poljak dr. Czernecky, poslanec Vanek, podpredsednik bosanskega sabora Sunarič in poslanec dr. Budisavljevič.

Krasno sta nato preslavljala Jugoslovane še poslanca Kalina (Čeh) in Moračevski (Poljak).

Veličastno je bilo soboto zvečer v veliki dvorani Uniona. Dvorana nabito polna. Ob 9 uri so prišli združeni Jugoslovani, Čehi in Poljaki. Zavladalo je nepopisno navdušenje. Pevski zbor je zapel mogočno: „Buči, buči morje Adrijsko.“ Ko se je polegel vihar navdušenja, je vstal predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec in povdarjal: Prepovedano nam je govoriti, a ne morejo nam prepovedati čitati pisma. In prečital je pismo, ki ga je poslal ljubljanski knezoškof. Pismo se glasi: „Slavni zbor! Srčen pozdrav in obilen blagoslov vsem slovanskim gostom z juga in severa. Složno naprej v smislu naših patrijotičnih majniških deklaracij! V slogi je moč!“ Anton Bonaventura, škof.“ Nepopisno navdušenje je zavladalo po teh besedah po dvorani. Dr. Korošec je nadaljeval: Srce nam igra veselja, ko vidimo med nami Čeha in Poljake. Bratje so nam ne le samo iz časov lepih vremen, ampak iz časa bojev in da je Jugoslovani pripravljeni iti z njimi v smrt za svobodo. Pogum naj velja! S svojim navdušenjem pa ste pokazali, da so si to bratska srca in kako visoko cenimo Čeha in Poljake in ta njih obisk dokazuje nam, da imamo na milijone somišljenikov za seboj, ki nas ne bodo zapustili. Zato kličemo: Živeli! Dobrodošli! — Temu pozdravu gostom je sledilo velikansko navdušenje navzočih, z galerije

in po prostorni dvorani so pa stoji zapeli: „Hej Slovane!“

Govorili so še Čehi Klofač, Stanek in Vanek, Poljak Glombinski, Slovenec dr. Rybar in Bosanec dr. Sunarič, ki je posebno povdarjal, da je slovenski narod najdragocenejši biser Jugoslavije.

Lepa slavnost se je končala ob 11. uri.

Ko se je setavil Narodni Svet, kateremu stoji na čelu dr. Korošec, se je vršila seja Jugoslovanskega kluba, katere sta se udeležila hrvatski poslanec Šurmin in bosanski narodni voditelj dr. Joso Sunarič. Oba sta se tudi udeležila živahne politične razprave, v kateri se je sklenilo, da z ozirom na trpljenje v ozadju in na fronti, na obupne prehranjevalne razmere in na razne dogodke na vzhodu, dalje z ozirom na nasilja v Bosni, na tamkaj vedno hujše naraščajočo bedo in umiranje naše dece, zahteva klub sklicanje delegacij in državne zbornice. Klub pa je proti takemu zasedanju parlamenta, ki naj bi imelo edini namen, spraviti pod streho davčne predloge, temveč zahteva redno zasedanje državnega zbora. Jugoslovanski klub ponovno protestira proti temu, da vlada onemogoča stik poslancev z ljudstvom, da zatira svobodo tiska ter prepoveduje vojakom čitanje narodnega časopisa.

Po seji Jugoslovanskega kluba se je vršilo posvetovanje poljskih, čeških in jugoslovanskih poslancev. Po kratki razpravi, katere so se udeležili: Poljak Glombinski, Čeh Klofač in dr. Verstošek, se je sklenila naslednja izjava: „Konferenca, katere so se v Ljubljani dne 17. avgusta 1918 udeležili Poljaki, Čehoslovaki in Jugoslovani, se je bavila z vsemi kulturnimi, političnimi, socijalnimi in gospodarskimi vprašanji, ki se tičejo uresničenja samoodločbe udeleženi narodov, kakor tudi z vprašanjem, kako naj se trajno uredi razmerje teh narodov med soboj. Pri tem se je povdarjala popolna enodušnost vseh odposlancev, tako v vprašanju načel, kakor tudi v vprašanju skupnega stopanja, s katerim naj se doseže skupni cilj.“

V soboto po seji Narodnega Sveta in skupnem posvetovanju Jugoslovancev, Čehov in Poljakov se je vršila v „Mladiki“ skupna večerja za goste. Ob tej priliki so se vrstili znameniti govori. Župan dr. Tavčar, da je gospodovala v ljubljanski je povdarjal zbornici pred 50 leti izključno le nemščina. Nemci so nas tlačili k tlom. Danes so pa Nemci v Ljubljani le neznaatna manjšina. Moč ideje je silnejša, kot bajoneti, silnejša kot ohromelo nemško uradništvo. Ljubljana noče več biti sužnja nemške nasilnosti. Poglobili smo zvezo z našimi češkimi brati in prvič smo pozdravili v Ljubljani poljske čete. Korakati hočemo skupno za enim in istim ciljem. V Ljubljani smo doživeli zgodovinski čin: ustanovila se je zveza med češkim, poljskim in jugoslovanskim narodom. Ne strajajo nas več očitanja Nemcev, ki nas dolže veleizdaje. Mirno bomo korakali naprej za skupnim ciljem do — skupne zmage.

Poljak Glombinski povdarja: Teško je bilo naše trpljenje, toda kakor je prišlo krščanstvo potom mučenja do zmage, tako je bila potrebna tudi za nas Slovane Kalvarija, preko katere bomo prišli do svobode. V naši državi ne bomo nobenega pritiskali, prostost vsakemu. Moč ideje in duha živi v nas. Ta moč bo privedla Slovane do velike bodočnosti.

Češki poslanec Franta govori nato v slovensčini. Vsaka mati ljubi najbolj nesrečnega sina in mati Slava vas najbolj ljubi, ker ste največ trpeli.

